

Twee korstmosparasieten, *Libertiella fennica* en *Taeniolella beschiana*, nieuw in Nederland

H. van der Kolk

Inleiding

Korstmosparasieten worden zowel door mycologen als door lichenologen nauwelijks onderzocht. Het voorkomen en de verspreiding van veel soorten is als gevolg daarvan niet goed bekend. Recent werden op de Veluwe *Libertiella fennica* en *Taeniolella beschiana* nieuw voor Nederland ge-

parasiet op leermos, in Nederland gevonden (van den Boom 1998). Eind december vorig jaar werd op de begraafplaats van Wapenveld *Libertiella fennica* op de bovenzijde van het thallus van *Peltigera didactyla* (soredieus leermos) gevonden (Fig. 1). In het veld zijn de picnidiën van *L. fennica* zichtbaar als opliggende bruine bolletjes.

Figuur 1. Picnidiën van *Libertiella fennica* op de bovenzijde van *Peltigera didactyla*.

vonden. Beide vondsten worden hieronder kort toegelicht.

***Libertiella fennica* Alstrup**

De soorten uit het genus *Libertiella* vormen bolle picnidiën op het thallus van korstmossen. De verschillende soorten binnen het genus worden onderscheiden door de vorm en afmetingen van de conidiën (sleutel in Hawksworth & Miądlikowska 1997). Tot nu toe was alleen *L. malmedyensis*, een

Kenmerkend voor de soort zijn de kleine en breed peervormige conidiën en het ontbreken van een donkere ring rond de opening van de picnidiën (Hawksworth & Miądlikowska, 1997). *Libertiella*-soorten behoren tot de anamorfe stadia van soorten uit het genus *Scutula*, maar de exacte relaties tussen de verschillende soorten zijn nog onduidelijk. *L. malmedyensis* vertoont in ieder geval grote overeenkomsten met het anamorfe stadium van zowel *Scu-*

Figuur 2. Minuscule clusters conidioforen van *Taeniolella beschiana* op lobuiteinden van *Cladonia chlorophaea*.

tula dedicata als *S. epiblastematica* (Triebel et al., 1997).

Vondstgegevens: Wapenveld (Gld), Begraafplaats Kwartelweg, op omgewerkte grond tussen graven, coördinaten 201.18-493.71, 22-12-2014, op *Peltigera didactyla*, hb. van der Kolk.

***Taeniolella beschiana* Diederich**

Het genus *Taeniolella* omvat niet uitsluitend korstmosparasieten, maar ook soorten met een saprofytische levenswijze (Hawksworth, 1979). De soorten uit het genus zijn vanwege de geringe afmetingen lastig te vinden. In het veld zijn de typische clusters van kleine zwarte haartjes, de conidioforen, alleen met een sterke loep zichtbaar. *Taeniolella beschiana* werd in het voorjaar van 2015 gevonden op *Cladonia chlorophaea* (fijn bekermos) in het Fazantenpark op de Hoge Veluwe (Fig. 2). Microscopisch wordt deze parasiet gekenmerkt door de één- of tweecellige, vaak wrattige conidiën (Diederich, 1992; Ihlen & Wedin, 2006). *T. beschiana* is in Europa vooral uit noordelijk gelegen landen bekend, maar komt daarnaast ook in Italië

voor (Ihlen & Wedin, 2006; von Brackel, 2008).

Dankwoord

Vagn Alstrup en Paul Diederich bevestigden de determinaties van respectievelijk *L. fennica* en *T. beschiana*, waarvoor hartelijk dank.

Vondstgegevens: Hoenderloo (Gld), Fazantenpark in Nationaal Park De Hoge Veluwe, op *Betula* in halfopen bos, coördinaten 185.62-457.43, 28-3-2015, op *Cladonia chlorophaea*, hb. van der Kolk.

Literatuur

- Boom, P.P.G. van den (1998). Enkele interessante vondsten van lichenen en lichenicolous fungi in Nederland II. *Buxbaumiella*, 47, 40-43.
- Brackel, W. von (2008). *Phoma ficuzzae* sp. nov. and some other lichenicolous fungi from Sicily, Italy. *Sauteria*, 15, 103-120.
- Diederich, P. (1992). New or interesting lichenicolous fungi. 2. *Taeniolella beschiana* sp. nov. and *Taeniolella serusiauxii* sp. nov. (Hyphomycetes). *Bulletin de la Société des naturalistes luxembourgeois*, 93, 155-162.

Hawksworth, D. L. & J. Miądlikowska (1997). New species of lichenicolous fungi occurring on *Peltigera* in Ecuador and Europe. *Mycological Research*, 101 (9), 1127-1134.

Hawksworth, D.L. (1979). The lichenicolous hyphomycetes. *Bulletin of the British Museum (Natural History), Botany*, 6 (3), 183-300.

Ihlen, P. G. & Wedin, M. (2006). Notes on two lichenicolous fungi on *Cladonia botrytes* in Scandinavia. *Graphis Scripta* 18 (2), 38-40.

Triebel, D., Wedin, M. & Rambold, G. (1997). The genus *Scutula* (lichenicolous ascomycetes, Lecanorales): species on the *Peltigera canina*

and *P. horizontalis* groups. *Symb. Bot. Upsal.*, 32 (1), 323-337.

Auteursgegevens

H. van der Kolk, Hullenberglaan 9, 6721 AL Bennekom (henk-janvdkolk@hotmail.com)

Abstract

*Two lichenicolous fungi, *Libertiella fennica* and *Taeniolella beschiana*, new to the Netherlands*
Some notes are provided on *Libertiella fennica* Alstrup and *Taeniolella beschiana* Diederich, both of which were found for the first time in the Netherlands.